

Christiane

DE GYNAECOLOGE ZEI ALTIJD: 'JE HEBT MOEILIJKE BORSTEN.' Elk jaar liet ik mijn borsten onderzoeken. De laatste drie, vier jaar zelfs elk half jaar. Thuis in bed probeerde ik te voelen wat die mevrouw zei. In mijn borsten voelde ik een soort harde schijf. In een boek over borstkanker las ik over vrouwen die precies zo'n harde schijf in hun borsten hadden. Ik heb mijn gynaecologe toen gevraagd of ze een mammografie wilde maken, op dié plek. Ze constateerde iets. Het zag eruit als een sterrenhemel. Op twee plaatsen. Er is weefsel weggehaald en onderzocht. Er bleken zelfs drie haarden te zijn, los van elkaar. Het zou nog drie maanden duren, dan zouden die drie haarden bij elkaar komen. En als die bij elkaar kwamen, kwam het in mijn bloed en dan zou het te laat zijn. Echt te laat. Ik wist dat, ik had dat toen al gelezen.

DAT BOEK OVER BORSTKANKER HAD IK OOIT GEKOCHT UIT INTERESSE. Ik werkte toen in een decoratiezaak. Huwelijkslijsten, van die dingen. Het was een winkel waar de meest uiteenlopende mensen kwamen, van twintig tot tachtig jaar. En in de verkoop is het zo: je verkoopt wel, maar ondertussen praat je over andere dingen. Ik houd daar van. Ik ben altijd begaan geweest met psychologie. Ik ben geabonneerd op het Tijdschrift voor psychologie. Ik vraag me altijd bepaalde dingen af: 'Waarom doen mensen dat?' of 'waarom zegt men dat?'

We hebben tegen elkaar gezegd:
'Dit is onze laatste nacht
met deze borsten.'
Ik weet niet of andere mannen
dat gedaan zouden hebben,
daar aandacht aan besteden.

Als je een klant regelmatig ziet, merk je soms dat bepaalde dingen niet kloppen. Je ziet het aan iemands houding, aan zijn lichaamstaal. Ik weet intussen dat er veel verdriet schuilt achter mensen die vaak lachen. En dan vraag je, terwijl je iets aan het inpakken bent, tussen neus en lippen door: 'Hoe gaat het met u?' En dan zijn er meerdere dames die zeggen: 'Kijk, ik heb een paar maanden geleden mijn borst moeten laten amputeren.'

De mensen praten tegen mij graag vrijuit. Ook over kanker. Het woord 'kanker' wordt gewoon uitgesproken. Niemand gaat er met een bocht omheen. Er waren er zelfs die lieten zien wat er was gedaan. Vrouwen onder elkaar hebben weinig schroom om te praten over gevoelens. Dat komt ook omdat ik toch een vreemde voor ze ben. Het is veel moeilijker om binnen de familie over die dingen te praten, dat heb ik later zelf gemerkt.

IK BEN NOGAL EEN POSITIEVE. Toen ik te horen kreeg dat ik kanker had, ben ik niet in een neerwaartse spiraal gevallen. Mijn reactie was: 'Wat is het beste dat ik zou kunnen doen?'

Ik heb er heel open over gepraat. Met de gynaecologe, met de artsen, met mijn man. Helaas niet met mijn familie. Mijn vader, bijvoorbeeld, wilde er niet over praten. Ik heb daar veel verdriet over gehad. Hij is tachtig jaar, een heel werelds mens, hij leest veel, maar daarover kon hij niet praten. Ik weet het nog goed. Hij keek naar het televisiejournaal van zeven uur toen ik het hem vertelde: 'Pa, ik heb eigenlijk niet zo goed nieuws,' zei ik. Hij vroeg: 'Wat is dan het minder goede of slechte nieuws?' Hij keek me niet aan, hij bleef naar het nieuws kijken. Er waren ergens stakingen.

Als mijn kind me zoiets zou komen vertellen – ik heb zelf geen kinderen – zou ik de televisie afzetten. Ik zou zeggen: 'Kom zitten, vertel me alles, leg eens uit hoe en wat en wanneer.' Ik heb een zus. Zij was er van aangedaan. Maar toch, ze wist dat ik een heel sterke vrouw was. Ze zei: 'Gij komt er wel door.'

IN DE WERELD WAARIN WE NU LEVEN WORD JE HEEL SNEL OP HET SCHAP GEZET. Want als je beide borsten worden geamputeerd, en je moet een reconstructie laten doen, ben je voor veel mensen een probleem. Ik was juist opgelucht: ik had een probleem, maar er was een oplossing.

Wat ik niet wilde, was een amputatie en dan alleen twee streepjes overhouden. Mijn gynaecologe heeft een dokter aangeduid. Ik wilde een dubbele amputatie en een reconstructie met vet uit mijn buik. Ik had er natuurlijk al over gelezen. Als je in één borst kanker hebt, is er vijftientig procent kans dat je het ook in de andere hebt. Na twee operaties heb je ook twee verschillende borsten. Je moet keuzes maken. Ik wilde maar één keer onder het mes.

Vroeger was ik een perfectioniste,
nu laat ik mijn leven op me afkomen.
Vroeger dacht ik: 'Morgen gaan we
dat doen, en dat en dat.'
Tegenwoordig denk ik: 'Nu gaan
we dit doen, vandaag, nu.'

DE OPERATIE WAS OP ZES NOVEMBER, NOG GEEN VIER WEKEN NADAT DE DIAGNOSE WAS GESTELD. Ik moest eerst een bloedvatenonderzoek laten doen, mijn hart laten nakijken. Je moet aan heel veel dingen voldoen. Je mag niet roken. Ook mijn buik moest worden onderzocht.

Ik heb het zo gezien: 'Het moet toch gebeuren, ik maak er het beste van.' Tegen de dokter heb ik gezegd: 'Niet te groot, maar ook niet te klein, gewoon wat u kunt doen.' De dokter zei: 'Ik weet wat u bedoelt.' De tepels zijn weg. De huid hebben ze losgemaakt. Alles wat eronder zit hebben ze weggedaan. Vervolgens hebben ze het vet uit mijn buik gehaald, door microchirurgie hebben ze mijn bloedvaten aan elkaar verbonden. Ik heb weer gevoel in mijn borsten, maar als je aan mijn tepels komt, heb ik niet meer de prikkel van elektriciteit. Ze zijn wel mooi gelijk, zijn gemaakt van huid uit de buik. Ze zijn getatoeëerd. Ik heb het gevoel dat mijn borsten veel zachter aanvoelen en veel minder zwaar.

IK HEB ALTIJD HELE ZWARE BORSTEN GEHAD. Cup 95DD. Grote borsten zijn heel onpraktisch. Als je in de auto zit. Als je in een put rijdt. Vroeger hadden ze me gezegd: 'Pas op dat ze niet te hard in je borsten knijpen.' Vraag me niet waarom, maar dat is altijd in mijn hoofd blijven hangen. Dat heeft een man gezegd in de eerste zaak waar ik werkte. Zijn echtgenote was gestorven aan borstkanker. Ik had niet graag grote borsten. Grote borsten vallen. De avond voor de operatie lagen

mijn man en ik samen in bed, dicht tegen elkaar aan. Mijn man hield mijn beide borsten in zijn beide handen. We hebben tegen elkaar gezegd: 'Dit is onze laatste nacht met deze borsten.' Ik weet niet of andere mannen dat gedaan zouden hebben, daar aandacht aan besteden. Om zo diep te gaan en erover te praten. Ik denk dat veel mannen angst zouden hebben: als die borsten weg zijn, welke borsten gaan er dan in de plaats komen? Ik zei tegen mijn echtgenoot: 'Je moet het positief bekijken: twee nieuwe borsten en een platte buik, zalig moet dat zijn.' In een tijdschrift had ik een vrouw gezien die hetzelfde had laten doen, ze zag er zo mooi uit. Ik liet hem de foto's van haar zien: 'Kijk, dat worden mijn nieuwe borsten.' Hij zei: 'Amai, als ze zo zouden zijn, fantastisch.'

IN DAT BOEK LAS IK DAT DE DIAGNOSE VAN KANKER SOMS EEN VERRASSEND GUNSTIGE INVLOED HEBBEN KAN. Je krijgt de kans om de doelstellingen en verwachtingen in je leven te herzien. Het kan ook aanleiding zijn om je relatie met anderen te herwaarderen, jezelf beter te leren kennen. Je voelt ook aan, en dat vond ik ongelooflijk belangrijk, wat kwetsbaarheid en sterfelijkheid betekenen. Je leeft intenser, neemt meer tijd om te genieten van het leven. Vroeger was ik een perfectioniste, nu laat ik mijn leven op me afkomen. Vroeger dacht ik: 'Morgen gaan we dat doen, en dat en dat.' Tegenwoordig denk ik: 'Nu gaan we dit doen, vandaag, nu.'

Ik heb altijd heel intensief geleefd. Over grote dingen in het leven maak ik me weinig zorgen, maar over de kleine dingen kan ik wel heel diep gaan. Ik zal ook weinig negatiefs over anderen zeggen. Ik ben altijd heel positief, op alle gebieden. In het omgaan met anderen en het innerlijke van mezelf. Eigenlijk ben ik wel een beetje ontgoocheld dat weinig mensen durven open te staan voor de problemen van anderen.

JE KOMT IN EEN SITUATIE WAARIN HEEL VEEL MANNEN HUN VROUW LATEN VALLEN OF ER MOEILIJK KUNNEN MEE OMGAAN, OF SCHEIDEN. We zijn er allebei doorheen gegaan en hebben geprobeerd het beste ervan te maken. Ik kon er makkelijk over praten, ik kon gemakkelijk mijn gevoelens kwijt als ik eens in een diep dal zat. Dan kon hij goed luisteren. Hij heeft me niet in de steek gelaten. Bij het afscheid in het ziekenhuis liep hij naar zijn auto. Op de parkeerplaats heeft hij wel tien minuten staan zwaaien. Dat gebaar was heel simpel, maar het heeft me veel kracht gegeven. Ik vond dat warm. Ik zag hem daar tussen al die auto's staan. Hij stond daar maar, zo lief te zwaaien. Om te zeggen: 'Oké,

het komt wel goed.' Ik heb daar nog dikwijls aan gedacht. Ik heb het hem later ook gezegd: 'Ik vond het ongelooflijk dat je dat deed.' Hij zei dat hij me eerst niet zag staan. Zo'n ziekenhuis is een groot gebouw, met allemaal vensters. Op de duur zag hij wel iemand staan, die ook stond te zwaaien. Het duurt soms eventjes voor je elkaar gevonden hebt.

IK WERD WAKKER UIT DE NARCOSE EN HET EERSTE DAT IK HOORDE, WAS: 'DIE MEVROUW HEEFT MOOIE BORSTEN.' Ze kwamen allemaal naar mijn borsten kijken: dokters, verpleegsters, stagairs. Dan ging mijn gedachten weer naar de avond ervoor, toen ik met mijn man afscheid had genomen van mijn borsten.

De eerste twee dagen mag je niet uit bed. Na twee dagen zijn ze me komen vragen of ik wilde kijken naar mijn borsten. In de badkamer heeft de verpleegster me gevraagd of ik alleen wilde zijn. Ik heb gezegd: 'Ja, eigenlijk wil ik dat alleen doen.' Ik heb eerst nog vijf minuten naar mezelf in de spiegel gekeken: nu is het grote moment. Zouden het borsten zijn zoals op die foto?

TOEN WE THUIS KWAMEN, HEB IK ME UITGEKLEED EN HIJ HEEFT ZICH UITGEKLEED. Allebei met bloot bovenlijf. We hebben elkaar vastgenomen en ik heb gevraagd hoe mijn nieuwe borsten aanvoelden. Hij zei: 'Ze voelen even zacht en even warm.' We hebben een fles champagne geopend en we hebben geproost op de goede afloop en op het nieuwe begin. Op ons tweede leven. Ik heb geen problemen op het gebied van de seksualiteit. Ik voel alles: aan mijn navel, in mijn buik, aan mijn borsten en onder mijn armen. Ik ben heel content. Ik voel me veel gelukkiger dan daarvoor. §

MEDISCHE FICHE: Christiane komt in aanmerking voor een bilaterale preventieve borstamputatie omdat controle van de borsten moeilijk is wegens een multiple adenomaziekte. In november 2005 ondergaat ze een bilaterale huidsparende amputatie met een onmiddellijke bilaterale borstreconstructie door middel van vrije DIEP-flappen. Bij deze techniek wordt enkel huid- en vetweefsel van het abdomen gepreleveerd en getransplanteerd door middel van een microchirurgische techniek naar het mastectomielitteken. Tijdens dezelfde operatietijd wordt ook een tepelreconstructie verricht. In februari 2006 ondergaat zij een bilaterale tatoeage voor de tepelhofreconstructie onder plaatselijke verdoving. Zij is nu meer dan een jaar postoperatief. Haar situatie is stabiel en ze is vrij van ziekte.